

«**اندرو گمبل**»، عضو پارتمان سیاسی دانشگاه شفیلد و «پاتریک برکینشاو»، مشاور حقوقی دولت بریتانیا در گفت‌وگو با «شرق»:

«برگزیت» به نفع راست‌گراها و شخص پوتین است

نوژن اعتضاد السلطنه: هر دو معتقدن برندگان بزرگ خروج احتمالی بریتانیا از اتحادیه اروپا، احزاب راست‌گرا و ملی‌گرای افراطی و پوپولیست و همین‌طور شخص «ولادیمیر پوتین»، رئیس‌جمهوری روسیه، حامی اصلی خارجی آنان خواهد بود که از تضعیف اتحادیه اروپا که عامل اصلی تحریم‌ها علیه آن کشور بوده استقبال خواهد کرد. پروفیسور «اندرو گمبل»، استاد علوم سیاسی در دانشگاه کمبریج و عضو پارتمان سیاسی دانشگاه «شفیلد» بوده و در سال ۲۰۰۷ میلادی جایزه بهترین پژوهشگر را از انجمن مطالعات سیاسی بریتانیا دریافت کرد. او در ایران با کتاب «سیاست و سرنوشت» با ترجمه «مشاریار دیهیمی» شناخته شده؛ اما آثار متعدد دیگری را نیز به زبان انگلیسی منتشر کرده است. از جمله «بریتانیا در زوال» که در دهه ۸۰ میلادی درباره سیاست‌های تاجر بود. پروفیسور «پاتریک برکینشاو»، رئیس انستیتو حقوق عمومی اروپایی و مشاور دولت و پارلمان بریتانیا در سمنارهای حقوقی بین‌المللی است. این دو کارشناس مسائل بریتانیا و اروپا در گفت‌وگو با «شرق» جنبه‌های مختلف و پیامدهای خروج احتمالی بریتانیا از اتحادیه اروپا را ارزیابی کردند.

نیروی کار، سهم از بودجه و مقررات اتحادیه اروپا همگی ازجمله موارد قابل مذاکره هستند. در آن زمان بریتانیا به عنوان یک عضو وابسته اتحادیه اروپا همانند نوژن بدون توانایی تأثیرگذاری بر تصمیمات اتحادیه، می‌تواند به رایزنی بپردازد.
باین‌حال، جنبه‌های دیگر روابط بریتانیا با اتحادیه اروپا تغییری نخواهند کرد. کارزار خروج می‌گوید که خواستار ترک بازار واحد و پایان‌دادن به حرکت آزادانه نیروی کار است. اگر این اتفاق بیفتد سایر کشورهای اتحادیه اروپا محدودیت‌هایی را برای شهروندان بریتانیایی در سفر به کشورهای‌شان و کار در آنجا قائل می‌شوند و این‌موضوع می‌تواند تبعاتی جدی برای تجارت کالا و ارائه خدمات داشته باشد. این موضوع سبب می‌شود میلیون‌ها نفر از مردم بریتانیا که در اتحادیه اروپا کار می‌کنند، به‌شدت از پیامدها نگران باشند و تبعیض علیه شهروندان اتحادیه اروپا آغاز شود.

پاتریک برکینشاو: روابط خوب نخواهند بود. این موضوع می‌تواند جنبش‌های مشابه در فرانسه، شرق اروپا و دانمارک را نیز تشویق به خروج از اتحادیه کند.

«مدافعان خروج بریتانیا می‌گویند آن نهاد بوده‌چ لازم برای تحقیقات علمی را از طریق مالیات‌دهندگان بریتانیایی تأمین کرده‌است. آنان می‌گویند می‌توان با خروج از اتحادیه این هزینه‌ها را کاهش داد نظر شما چیست؟
اندرو گمبل: بریتانیا یکی از اصلی‌ترین تأمین‌کنندگان بوده‌چ اتحادیه اروپاست.

اگرچه این میزان در مجموع به‌مراتب کمتر از مبالغی است که کارزار خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا مطرح می‌کند؛ چراکه در برابر پرداخت‌ها بریتانیا امتیازاتی را نیز از اتحادیه دریافت کرده است و همچنین سازوکارهایی برای تخفیف نیز وجود دارد. اکثر تحقیقات نشان می‌دهند که پس از خروج از اتحادیه اروپا بریتانیا با کاهش درآمد مواجه خواهد شد و در نتیجه آن سود ناشی از پس انداز مالیات کاهش می‌یابد. «جورج اژبورن»، وزیر دارایی بریتانیا به همین دلیل برنامه خروج از اتحادیه اروپا را یک اقتصاد تخیلی می‌داند؛ خروج از اتحادیه اروپا ریاضت اقتصادی بیشتر و نه کمتری را بر بریتانیایی‌ها تحمیل خواهد کرد.

پاتریک برکینشاو: آنهایی که از هزینه‌های سرسام‌آور حضور بریتانیا در اتحادیه اروپا می‌گویند اغراق می‌کنند و استدلال‌شان بی‌اعتبار است. ما در مقابل مزایای بسیاری را از اتحادیه دریافت کردیم.

آیا فکر می‌کنید محافظه‌کاران و حزب کارگر اهرم‌های لازم برای متقاعدکردن مردم به دادن رأی منفی به خروج از اتحادیه اروپا را دارند؟
اندرو گمبل: حزب کارگر از به‌اشتراک‌گذاری برنامه با محافظه‌کاران خوداری کرده است، چراکه می‌گوید اروپایی متفاوت است و اروپای محافظه‌کاران را می‌خواهد. البته نشانه‌های امیدوارکننده‌ای دراین‌باره وجود دارند؛ برای مثال، «صادق‌خان»، شهردار تازه برگزیده شده لندن برنامه‌ای را با دیوید کامرون به اشتراک گذاشته است و از لندنی‌ها خواسته تا به ماندن در اتحادیه رأی دهند. بسیاری از رأی‌دهندگان از فراخوان‌های رهبران‌شان در چگونه رأی‌دادن بی‌پروی خواهند کرد. باین‌حال، عده‌ای هم هستند که این کار را انجام نمی‌دهند. بسیاری از رأی‌دهندگان حزب کارگر به طور خاص می‌خواهند به خروج از اتحادیه اروپا رأی دهند؛ آن هم به دلیل مسئله مهاجرت و تهدیدی که برای اشغال و خدمات عمومی احساس می‌کنند.

پاتریک برکینشاو: همان گونه که پیش‌تر اشاره کردم، محافظه‌کاران دچار چندستگی شدید هستند. خروج از اتحادیه اروپا ائتلاف‌های عجیب‌وغریبی را میان احزاب به وجود آورده است. شاید بتوان گفت این چندپاره‌شدن‌ها مشابه وضعیت جنگ داخلی بریتانیا در فاصله سال‌های ۴۲–۱۶۴۹ میلادی است که در آن خانواده‌ها، شهرها و مناطق مختلف چند پاره شده بودند.

«به نظرتان خروج از اتحادیه اروپا بر بازار املاک و مستغلات و سرمایه‌گذاری خارجی در بریتانیا چه خواهد بود؟

اندرو گمبل: ممکن است تبعاتی منفی در این حوزه داشته باشد؛ البته احتمال آن وجود دارد که بتوان با پیامدهای این موضوعات مقابله کرد؛ آن هم در صورتی‌که دولت پس از خروج از اتحادیه اروپا مالیات بر شرکت‌ها و نهادهای مرتبط با مستغلات را کاهش دهد و این کار را به عنوان مشوقی برای سرمایه‌گذاری بیشتر انجام دهد. در صورتی‌که دولت سیاست‌های راست‌گرایانه‌تری را در پیش

نکته

● **اندرو گمبل:** احتمال رأی مثبت اکثریت به خروج از اتحادیه اروپا بالاست. باین‌حال در زمان همه‌پرسی ممکن است رأی‌دهندگان زیادی از خود بیرسند
مخاطرات خروج از اتحادیه چه خواهند بود.

● **پاتریک برکینشاو:** برنده اصلی، اقلیتی هستند که به بیگانه‌هراسی دامن می‌زنند و به فکر احیای امپریالیسم سابق‌اند. بازنده اصلی، روح همکاری و رقابت با همسایگان برای تحقق منافع عمومی خواهد بود.

«**اندرو گمبل**»، عضو پارتمان سیاسی دانشگاه شفیلد و «پاتریک برکینشاو»، مشاور حقوقی دولت بریتانیا در گفت‌وگو با «شرق»:

چالشی برای کامرون

همه‌پرسی جدایی از اتحادیه اروپا به چالشی برای حزب حاکم بریتانیا منجر شده است. ۵۰ نفر از نمایندگان پارلمان و اعضای حزب محافظه‌کار، هشدار دادند اگر نتیجه همه‌پرسی خروج از اتحادیه اروپا باشد، این افراد رأی به برکناری «دیوید کامرون»، نخست‌وزیر این کشور، می‌دهند. اگر ۵۰ نفر از نمایندگان محافظه‌کار پارلمان برای رفتن کامرون امضا بدهند، بحث درباره ماندن و رفتن کامرون در جمع پارلمان طرح خواهد شد.

برخی از اعضای حزب حاکم بریتانیا به نخست‌وزیر این کشور هشدار دادند پیش از رأی عدم‌اعتماد به کنارگذاشتن او، خودش تاریخ کناره‌گیری را تعیین کند. به گفته برخی کارشناسان، اگر کامرون پیروز این همه‌پرسی شود و اکثریت مردم به خارج‌نشدن از اتحادیه اروپا رأی دهند، فوراً هم‌حزبی‌های کامرون که خواستار خروج هستند به‌دنبال برگزاری همه‌پرسی دیگری خواهند بود و خیلی سخت است که کامرون در تقابل با این خواسته بایستد.

اما اگر کامرون در این همه‌پرسی شکست بخورد و مردم رأی به خروج از اتحادیه اروپا بدهند، هم‌حزبی‌های کامرون که خواستار خروج هستند به‌دنبال برگزاری همه‌پرسی دیگری خواهند بود و خیلی سخت است که کامرون در تقابل با این خواسته بایستد. اما اگر کامرون در این همه‌پرسی شکست بخورد و مردم رأی به خروج از اتحادیه اروپا بدهند، زمان نخست‌وزیری‌اش به پایان می‌رسد و باز هم حزبش از او حمایت نمی‌کند. بنابراین نتیجه این همه‌پرسی هرچه باشد، به حال کامرون تفاوتی نمی‌کند و باید از نخست‌وزیری کنار برود.

پیش‌بینی کارشناسان اقتصادی حاکی از آن است که در صورت رأی مردم به خروج، ارزش پوند به‌شدت کاهش می‌یابد. در این زمینه «کریستین لاگارد»، رئیس صندوق بین‌المللی پول، هشدار داده بود اینکه اتحادیه اروپا هنوز هم کنترل قابل‌توجهی روی دولت‌ها دارد، این‌به آن معناست که منافع بریتانیا اقتضا می‌کند که از فرصت‌های به‌اشتراک‌گذاشته‌شده با سایر اعضا استفاده کند و در سیاست‌گذاری‌های اتحادیه اروپا شریک و دخیل باشد. اتحادیه اروپا امروز دستان‌تر از سه دهه پیش به منافع بریتانیا توجه دارد که این موضوع مسائلی چون سامانه امنیتی تحت رهبری ناتو، مقررات‌زدایی اقتصادی و گسترش آن به مرکز و شرق اروپا را نیز

همچنین می‌گوید در صورتی‌که رأی‌دهندگان انگلیسی به خروج انگلیس از اتحادیه اروپا رأی دهند، موقعیت لندن به‌عنوان مرکز مالی دنیا متزلزل خواهد شد. همچنین شرایط تجاری و معاملات میان انگلستان و دیگر کشورهای عضو اتحادیه اروپا متأثر از ایسن قضیه خواهد بود. از آنجایی که تاکنون کشوری از اتحادیه اروپا جدا نشده است، در صورت رأی مردم انگلستان به خروج از اتحادیه اروپا، زمان زیادی برای صدور ضعیف‌تر هزینه‌های بودجه دفاعی نیز کاهش می‌یابد.

پاتریک برکینشاو: پاسخ به این پرسش دشوار است. ما شرکای استراتژیک آمریکا، کانادا، استرالیا و نیوزیلند هستیم؛ علاوه‌برآن تجاوز روسیه به شرق اروپا نشان داده که اقدامات آن کشور به ضرر نظم جهانی است. با حضور بریتانیا در اتحادیه اروپا مضرات اقدامات روسیه کاهش می‌یابد. **«بزرگ‌ترین برندگان و بازندگان خروج احتمالی بریتانیا از اتحادیه اروپا چه بازگرایان خواهند بود؟**
اندرو گمبل: برندگان بزرگ، احزاب راست ملی‌گرای افراطی و پوپولیست‌ها در بریتانیا و سرتاسر اروپا خواهند بود و بازندگان بزرگ شهروندان بریتانیایی و به طور خاص شهروندان فقیر خواهند بود، اگرچه آنان محتمل‌ترین رأی‌دهندگان به خروج از اتحادیه هستند. **پاتریک برکینشاو:** برنده اصلی، اقلیت کوچکی هستند که به بیگانه‌هراسی دامن می‌زنند و به فکر احیای امپریالیسم سابق‌اند. بازنده اصلی، روح همکاری و رقابت با همسایگان برای تحقق منافع عمومی خواهد بود. **«پیش‌بینی شما درباره نتیجه انتخابات چیست؟**
اندرو گمبل: در برهه زمانی کنونی به نظر می‌رسد احتمال رأی مثبت اکثریت به خروج از اتحادیه اروپا بالا باشد. باین‌حال در زمان همه‌پرسی ممکن است رأی‌دهندگان زیادی از خود بیرسند
مخاطرات خروج از اتحادیه چه خواهند بود. این احساس در بسیاری از رأی‌دهندگان در روز ۲۳ ژوئن وجود خواهد داشت و من باور دارم که اختلاف بین آرا بسیار کم خواهد بود. در صورتی‌که موضوع مهاجرت در مراحل پایانی کارزارها به مسئله غالب تبدیل شود، احتمال بر طرفداران خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا امکان‌پذیر خواهد بود. **پاتریک برکینشاو:** بیشتر نظرسنجی‌ها نشان می‌دهند طرفداران خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا برنده خواهند بود؛ اما من فکر می‌کنم اکثریتی در نظر آه‌ی دادن خواستار وضع موضع موجود و ریسک‌پذیری کمتر درباره شغل و معیشت‌شان خواهند شد؛ عده‌ای علیه خروج از اتحادیه رأی خواهند داد.

ادامه از صفحه ۸

بریتانیایی‌ها هنوز نمی‌دانند چه می‌خواهند

طرفداران باقی‌ماندن نیز استدلال می‌کنند که باقی‌ماندن بریتانیا در اتحادیه اروپا اتفاق تأثیرگذاری است و بریتانیا می‌تواند در سمت برنده تصمیم‌گیری‌ها قرار داشته باشد. از دید آنان همین که بریتانیا توانسته خود را از بخش‌های کلیدی فعالیت‌های اتحادیه اروپا از جمله واحد پولی یورو و حرکت آزاد منطقه شنگن بیرون نگه دارد، خود نشانه‌هایی از استقلال عملکرد بریتانیا در عین عضویت در اتحادیه است. آنان استدلال می‌کنند که با این شرایط باز هم بریتانیا قادر است در تصمیم‌گیری‌های مهم و مشترک برای مشکلاتی که ممکن است فراتر از مرزهای آن کشور باشند مشارکت داشته باشد.

چرا همه‌پرسی و نتیجه آن مهم است؟

نتیجه همه‌پرسی برای هر دو کارزار مهم خواهد بود چراکه درباره نقش بریتانیا در جهان است. از نظر داخلی، همه‌پرسی پویایی سیاست‌های حزبی را تغییر خواهد داد چراکه هر یک از سیاست‌مداران از احزاب مختلف از کارزارهای متفاوتی هستند. نکته مهم آن است که این موضوع سبب ایجاد شکاف‌هایی درون احزاب خواهد شد که تبعات آن را پس از همه‌پرسی خواهیم دید. در صورتی‌که دیوید کامرون در این همه‌پرسی شکست بخورد، احتمالاً مجبور می‌شود از سمت نخست‌وزیری کناره‌گیری کند و این موضوع می‌تواند به‌نفع آن طیفی درون حزبش باشد که مخالف عضویت بریتانیا در اتحادیه اروپا بوده‌اند. همچنین به نظر می‌رسد که حزب کارگری می‌خواهد از درگیر‌کردن بیش از اندازه خود در این موضوع خودداری کند چراکه «جرمی کوربین»، رهبر آن حزب، موضع قاطعانه‌ای درباره اتحادیه اروپا ندارد و مهم‌تر از همه آنکه تمام تمرکز خود را روی انتخابات سراسری بعدی معطوف کرده است.

در صورتی‌که بریتانیا به‌عنوان عضوی از اتحادیه اروپا باقی بماند، این به آن معنا نیست که تمام چالش‌های تاریخی‌ای که با آن مواجه بوده از سر راه برداشته خواهند شد. یکی از بزرگ‌ترین مشکلات آن است که هنوز مشخص نیست که بریتانیا از ماندن در اتحادیه اروپا چه می‌خواهد و احتمالاً همه‌پرسی اخیر نیز این وضعیت را تغییر نخواهد داد. باوجوداین، با قراردادن مسئله عضویت در یک‌سو، این موضوع احتمالاً به دولت بریتانیا اجازه خواهد داد تا در سایر مسائل مربوط به اتحادیه اروپا از جمله بهبود عملکرد اقتصادی، ایجاد ثبات در رابطه با روسیه و مقابله با تغییرات اقلیمی پیشرفت‌هایی را داشته باشد. درهمان‌حال، این همه‌پرسی نشان خواهد داد که صبر و شکیبایی سایر دولت‌های عضو اتحادیه اروپا تا چه اندازه خواهد بود.

باقی‌ماندن در اتحادیه اروپا این امکان را برای بریتانیا فراهم خواهد کرد که به یک بازار واحد و ساختارهای نهادی دسترسی داشته باشد که در دهه‌های گذشته برای همکاری مؤثرتر با سایر دولت‌های عضو اتحادیه اروپا تشکیل شده است. با توجه به اینکه اتحادیه اروپا هنوز هم کنترل قابل‌توجهی روی دولت‌ها دارد، این‌به آن معناست که منافع بریتانیا اقتضا می‌کند که از فرصت‌های به‌اشتراک‌گذاشته‌شده با سایر اعضا استفاده کند و در سیاست‌گذاری‌های اتحادیه اروپا شریک و دخیل باشد. اتحادیه اروپا امروز دستان‌تر از سه دهه پیش به منافع بریتانیا توجه دارد که این موضوع مسائلی چون سامانه امنیتی تحت رهبری ناتو، مقررات‌زدایی اقتصادی و گسترش آن به مرکز و شرق اروپا را نیز دربر می‌گیرد.

از نقطه‌نظر خارجی، اکثر قدرت‌های بین‌المللی حمایت خود از باقی‌ماندن بریتانیا در اتحادیه اروپا را به دلایل سیاسی و اقتصادی اعلام کرده‌اند. باوجود آنکه بسیاری از رأی‌دهندگان بریتانیایی عضویت در اتحادیه اروپا را به معنای داشتن ارتباط کمتر با سایر نقاط جهان قلمداد می‌کنند، این دیدگاه رایج در تمام کشور نیست. روافع بحث درباره فعال‌ترشدن بریتانیایی است که به‌عنوان بازیگری در عرصه بین‌المللی بیش از گذشته فعال است و مشارکت دارد. این موضوع زمانی پیچیده‌تر خواهد شد که بریتانیا احتمالاً از آرایش صلح‌آمیز و سازنده تنظیم‌شده‌ای که با نزدیک‌ترین شرکایش ایجاد کرده است عقب‌نشینی کند.

در صورتی‌که بریتانیا اتحادیه اروپا را ترک کند، شماری از موارد هستند که ناواضح باقی خواهند ماند و این موضوع می‌تواند روندی از مذاکره با کشوری باشد که در دوران پسانصوبت به‌سر می‌برد و می‌تواند جایگاه بریتانیا در جهان در آینده را تعیین کند. در اساس، پرسش بزرگ آن است که آیا بریتانیا به بازار و اتحادیه اروپا دسترسی خواهد داشت یا خیر. فقط دسترسی، هرگونه اخلال در فعالیت شرکت‌های بریتانیایی را کاهش می‌دهد باین‌حال، می‌تواند برای انعقاد قراردادهای تجاری و آزادی‌عمل در این حوزه محدودیت‌هایی را اعمال کند. در هر دو مورد، این موضوع می‌تواند هزینه اقتصادی کوتاه‌مدتی را برای بریتانیا به‌همراه داشته باشد.

باوجود آنکه بریتانیا ممکن است از نبود مشارکت در بودجه اتحادیه اروپا سود ببرد، هنوز هیچ برنامه‌ای برای چگونگی مصرف بودجه ذخیره‌شده وجود ندارد و هنوز آشکار نیست با خروج از اتحادیه اروپا چه هزینه‌های دیگری ممکن است بر بریتانیا تحمیل شود که یکی از مهم‌ترین آنها می‌تواند کاهش دسترسی به بازارهای اتحادیه اروپا باشد.

در حوزه بین‌المللی، بریتانیا احتمالاً در حوزه تجارت و امنیت به دشواری به ایفای نقش فعال خواهد پرداخت به‌خصوص آنکه اگر سیاست‌مداران به خروج از اتحادیه اروپا رأی دهند، این نشانه‌ای از آن است که بریتانیا به‌نوعی با تمایل کمتر جهان برای همکاری با آن کشور مواجه خواهد شد. اگرچه بریتانیا کماکان به تعهدات بین‌المللی دیگر خود در ناتو و سازمان ملل متحد پایبند خواهد ماند، این سازمان‌ها اما آن سطحی از تعامل را که اتحادیه اروپا برای بریتانیا می‌توانست فراهم کند، برای آن کشور به ارمغان نخواهند آورد و احتمالاً صدای بریتانیا به حاشیه رانده خواهد شد و کمتر شنیده می‌شود.

باوجوداین، یک درس کلیدی از همه‌پرسی بر سر ماندن در اتحادیه اروپا آن است که عضویت بریتانیا در آن اتحادیه به خودی‌خود مسئله اساسی برای مسیر بریتانیا در آینده نیست بلکه موضوع بر سر انتخاب‌های سیاست‌مداران بریتانیایی است که در هر دولت تصمیم‌گیری می‌کنند. بریتانیا چه در اتحادیه اروپا باقی بماند و چه آن را ترک کند، این تصمیم‌گیری‌های داخلی خواهند بود که عامل اصلی باقی خواهند ماند و نشان می‌دهند که آن کشور در کدام مسیر باید حرکت کند.

«**مدرس ارشد سیاست در دانشگاه «ساری» بریتانیا است. او تاکنون ده‌ها مقاله ر درباره گروه‌های مخالف با اتحادیه اروپا و تردیدگرایان به عملکرد آن اتحادیه نوشته است.**